

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2022-06-13
Stockholm

Mål nr
M 7413-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-05-24 i mål nr M 4928-20, se bilaga A

PARTER

Klagande
D.S.

Motpart
Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun
531 88 Lidköping

SAKEN
Tomtplatsbestämning och villkor om avgränsning i samband med beviljad strandskyddsdispens för tillbyggnad och ändring av fritidshus på fastigheten A i Lidköpings kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom och punkten 2 i Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommuns beslut den 15 september 2020, diarienummer LIMBN-2020-1146, bestämmer Mark- och miljööverdomstolen att tomtplatsen för fastigheten A ska omfatta det område som framgår av bilaga B.
2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen punkten 3 i nämndens beslut, avseende avgränsning av tomtplats med staket, mur eller häck.

Dok.Id 1826243

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

D.S. har till stöd för sin talan i huvudsak anfört detsamma och åberopat samma bevisning som hos underinstanserna. Han har därutöver gett in och åberopat vittnesutsagor från grannar m.fl. för att påvisa att ägarna till fastigheten A sedan 1930-talet kontinuerligt har nyttjat området mellan husen och vattnet som sin tomtplats med bland annat utemöbler utställda på udden närmast vattnet.

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn på fastigheten.

Mark- och miljööverdomstolen har denna dag meddelat dom i ytterligare ett mål om strandskyddsdispens – avseende trädgårdsmöbler, stenläggning och flaggstång – på fastigheten A (Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 7407-21).

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet gäller vilken tomtplats som ska gälla på fastigheten A i Lidköpings kommun och om tomtplatsen ska avgränsas med staket, mur eller häck.

D.S. har till stöd för sitt yrkande om en större tomtplats gjort gällande att området sedan lång tid utgjort en etablerad tomtplats. Kravet på bevisningen bör i strandskyddsmål inte ställas allt för högt beträffande sådana omständigheter som ligger långt tillbaka i tiden (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 november 2017 i mål nr M 4628-17). Genom den utredning som D.S. förebringat finner Mark- och miljööverdomstolen det utrett att området mellan fritidshusen och stranden alltsedan tiden före år 1975 har använts och fortfarande används som en etablerad del av fritidshusens tomt. Området var därmed lagligen privatiserat när reglerna om det generella strandskyddet infördes. Tomtplatsen ska därför bestämmas på ett sätt som säkerställer att den markanvändning som pågått sedan före år 1975 och alltså inte pågår inte inskränks. Med det yrkande som D.S. framställt i första hand blir det inte heller fråga om att tomtplatsen skulle komma att omfatta ett orimligt stort område

(jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 mars 2021 i mål nr M 9621-19).

Vidare finner Mark- och miljööverdomstolen att det främst med hänsyn till fastighetens topografi ned mot strandlinjen inte är nödvändigt att förena tomtplatsen med ett villkor om gränsmarkering. Bedömningen påverkas inte av fönsterpartiets utformning. På grund av detta ska mark- och miljödomstolens dom ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Gösta Ihrfelt, referent, Petra Bergman och tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld.

Målet har föredragits av hovrättsfiskalen Anna Lundgren.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-05-24
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 4928-20

KLAGANDE D.S.

MOTPART

Miljö- och byggnämnden i Lidköpings kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 2 november 2020 i ärende nr 505-45882-2020, se bilaga 1

SAKEN

Tomtplatsavgränsning och villkor för beviljad strandskyddsdispens för tillbyggnad och ändring av fritidshus på fastigheten A i Lidköpings kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

D.S. har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att mark- och miljödomstolen ska utöka tomtplatsavgränsningens yta samt upphäva dispensen för fasadändring och villkoret om att tomtplatsen ska avgränsas med staket, mur eller häck. I andra hand har han yrkat att tomtplatsavgränsningens yta utökas men endast motsvarande det område som omfattas av gräsmatta och att tomtplatsen endast ska avgränsas åt norr med staket, mur eller häck. Han har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn på platsen.

Han har anfört bl.a. följande.

Släkten har sedan 1931 ägt fastigheten A och i alla år brukat den som sommarställe. Det är en fin sjötomt vid Vänerns strand, i ett gammalt sommarstugeområde. På sommarstället finns fyra fritidshus (varav två ligger på fastigheten A) som i nuvarande generation sommartid bebos av tre familjer. Tre av husen har funnits och brukats på detta sätt sedan 30-talet. Antalet hus och boende föranleder behov och utnyttjande av ytan runt husen och ytan mellan husen och stranden för uppehälle, samt behov och nyttjande av flera utemöbler än som är brukligt vid ett enskilt fritidshus.

Alltsedan 1930-talet har det område som sträcker sig runt husen och ner till vattnet brukats som tomtplats. Ytan mellan husen och stranden utgörs av dels en öppen plan yta, som till största delen är en klippt gräsmatta, och dels av klippor ner mot vattnet. Den klippta gräsmattan har sedan 30-talet utgjort plats för lek och spel för familjemedlemmar, varit plats för intagande av måltider, etc. I förlängningen av den plana ytan övergår den klippta gräsmattan till naturtomt med stora mängder ljung. Det finns en klippt gång i ljungen som leder fram till det klippta område där det sedan 30-talet funnits en utemöbel stationärt placerad under sommarsäsongen. Den klippta ytan och utemöblerna är placerade ca 50 meter ifrån, och fullt synliga från, husen. Därifrån fortsätter gången sedan på gjutna steg och på klipp hållar ned till den gjutna badanläggning med trappsteg ut i vattnet som anlades på 1930-talet och som renoverats genom åren. Hela området mellan husen och stranden har vårdats som

tomt, där gräs har klippts och sly hållits undan. På området växer det en handfull träd och det finns även ett par buskar.

På den öppna plana gräsklippta ytan finns bland annat ett gjutet stembord som används som utemöbel. Vidare har det varje sommar funnits en utemöbel stationärt placerad på den klippta delen bland ljungen. Utemöbeln består av bord och stolar som ställs dit när sommarsäsongen inleds och som bärs in när sommarsäsongen avslutas som brukligt är med utemöbler. Dessa möbler används under sommarsäsongen dagligen, bland annat som frukost- och fikaplatser och som sittplats vid övervakning av badande barn.

Fastigheten omfattas av områdesbestämmelser för Furuhälls sommarstugeområde i Lidköping från 1993. I förarbetet till dessa bestämmelser framgår det tydligt att intentionen med dessa bestämmelser inte varit att begränsa tomtplatsens utsträckning ned mot vattnet, utan intentionen har varit att begränsa ytterligare bebyggelse. Den oro om missförstånd som uttrycktes av de boende i området då visar sig nu vara befogad.

I dialog med handläggare har det förstås att Lidköpings kommun gjort bedömningen att intilliggande tomter (exempelvis B, C och D) har hävdvunnen tomtplats ned till vattnet. Dock har just nu aktuell tomt bedömts annorlunda, trots att det är liknande gamla tomter i samma sommarstugeområde och som har brukats på liknande sätt.

Allmänheten uppfattar tomten som hemfridszon. Genom åren har inte allmänheten vistats på tomten mellan husen och vattnet, och ej heller hävdats någon allemansrättslig grund för att vistas där.

Lidköpings Kommun har i sitt beslut placerat tomtplatsbegränsningen ca 15 meter från de två husen, tvärs över gräsmattan på den plana ytan mellan husen och vattnet. Detta utan hänsyn till hur tomten nyttjats genom åren. Detta är en orimlig bestämning av tomtplats.

Kommunen har i sitt beslut hävdad att den tagit hänsyn till ianspråktaget område när den gjort sin bedömning av tomtplats, och beskriver vidare att "utanför bedömd tomtplats utgörs området av naturmark". Det är en felaktig beskrivning av förhållandena på tomten, vilket tydligt borde framgått vid besök på platsen och som även framgår av foton. Den tomtplatsbestämning kommunen gjort går tvärs över den gräsmatta som kommunen beskriver att den tagit hänsyn till vid tomtplatsbedömningen.

Oaktat dessa felaktigheter, har kommunen bedömt att resterande delen av det plana område som utgörs av gräsmatta och den plats bland ljungen där det funnits utemöbler stationärt placerade under sommarsäsongen inte är ianspråktaget. Därför skulle, enligt kommunen, den föreslagna tomtplatsavgränsningen ta ny tomtmark i anspråk. Det är inte någon ny tomtmark som tas i anspråk — tvärtom har den varit ianspråktagen de senaste 90 åren. Den hemfridszon som alltid finns kring huvudbyggnader sträcker sig runt omkring husen ned mot vattnet, över hela gräsmattan, men även fram till utemöblerna. Utöver det faktum att normal hemfridszon gäller för byggnader även om det finns en strand i närheten, är den klippta gräsmattan och de fritidsmöbler som stationärt har funnits placerade på samma plats sedan 30-talet tydliga bevis på att tomtmarken redan är ianspråktagen. I ett tillsynsärende har kommunen kommunicerat att dessa utemöbler inte får stå på platsen de alltid har stått, på grund av att en stationär placering kräver strandskyddsdispens. Fritidsmöblerna ger, enligt kommunen, ett privatiserande intryck och marken kan därför uppfattas som ianspråktagen. Kommunens argument är motstridiga, då den hävdar i ena stunden att tomtmarken inte är ianspråktagen, för att i nästa stund hävda att fritidsmöblerna inte får fortsätta att stå där de alltid stått.

Fritidsmöblerna har under alla år stått på en klippt yta med ett stort ljungbestånd runt omkring. Familjen har satt stort värde vid att behålla ljungen. Den klippta ytan framgår av fotografier. Kommunen hänvisar, som en del i sin motivering av beslutet, att det är naturmark på platsen och att den därmed inte tillhör tomtplatsen.

Det finns inget stöd i lagen för det sambandet — en tomtplats avgörs inte av personliga uppfattningar om vilka växter fastighetsägaren tycker om och därmed vill ha på sin tomt, utan är en fråga om hur tomten utnyttjas.

Kommunen har vidare, som grund för sitt beslut, hänvisat till att det inte funnits några utemöbler på platsen när de gjort tillsyn av strandskyddet sent i september 2012, motsvarande tid 2014 samt i februari 2020. I kommunens dokumentation från tillsynen finns mycket riktigt inte fritidsmöblerna, men man kan även se att fönsterluckorna på bostadshusen är stängda och husen igenbommade. Det är alltså inte så märkligt att fritidsmöblerna inte var på plats, eftersom tillsynen gjorts när möblerna varit inplockade för säsongen. Vid kommunens tillsyn 2019 stod en del av fritidsmöblen fortfarande ute. Med en mängd fotografier har påvisats att fritidsmöblen verkligen varit stationärt placerad under sommarsäsongen på platsen sedan långt före 1975 (1932 närmare bestämt). Grannar kan intyga hur den öppna klippta ytan använts för lek och spel samt utemöbler.

I likhet med det ena av kommunens motstridiga argument hävdas att en stationärt placerad fritidsmöbel är att jämställa med den typ av anläggning eller anordning som exemplifieras i förarbetena till strandskyddsbestämmelserna. Eftersom användande av denna anläggning eller anordning inte ändrats i vare sig omfattning eller utformning sedan före införandet av strandskyddslagstiftningen, tomtmarken är att betrakta som ianspråktagen och att det därför fortsatt ska vara möjligt att placera fritidsmöbler där det alltid gjorts.

Det finns stora likheter mellan hur tomtplatsen bör bestämmas i detta fall och ett par domar i mark-och miljödomstol samt Mark- och miljööverdomstol. Mark- och miljödomstolens dom i mål M 2331-10 och Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 10272-11 åberopas. Baserat på dessa domar är det tydligt att det som stipuleras i 2 kap. 15 § regeringsformen kring äganderätt, även avspeglas i rättspraxis. Vid avvägningen mellan det allmänna intresset och det enskilda intresset ska beaktas att strandskyddet inte avser att inskränka pågående markanvändning. I detta fall utgörs pågående markanvändning av normal

hemfridszon, en klippt gräsmatta som utnyttjas för lek och spel, samt placering och utnyttjande av fritidsmöbler som är stationära under sommaren. Vid sidan om bad från badanläggningen förstås. Detta nyttjande har pågått sedan 1930-talet, vilket är långt innan strandskyddet infördes, vilket har tillhandahållits mer än tillräckliga bevis för. Att som fastighetsägare behöva avträda nyttjandet av tomtmark som under alla år vårdats och använts, och som dessutom utgör grund för fastighetsvärdet och därmed beskattning, vore orimligt.

Den yrkade tomtplatsavgränsningen är anpassad till och baserad på fastighetens förhållanden och topologiska beskaffenhet, där fri passage säkras ca 10–15 meter längs stranden. Området runt husen, gräsmattan öster om husen och den plats där utemöbler funnits stationärt placerade under sommarsäsongen är ett plant område som ligger uppskattningsvis fyra till fem meter över normal vattennivå. Mellan denna plana yta och vattenlinjen sluttar marken ned till vattnet. På delar av fastigheten utgörs detta av strand, medan det på andra delar är klippor. Den fria passagen längs strandkanten är naturligt markerad av denna sluttning. Genom den föreslagna tomtplatsbestämningen säkerställs syftet med strandskyddet — allmänhetens intresse att ha tillgång till strandområdet. Samtidigt leder tomtplatsbegränsningen inte till orimliga konsekvenser med hänsyn till befintlig bebyggelse och tidigare användning av marken.

Skulle det, trots allt, bedömas att den del av tomten som utgörs av naturmark, där det i alla år funnits fritidsmöbler stationärt placerade, inte är att betrakta som ianspråktagen mark, yrkas i andra hand på att tomtplatsbestämning görs enligt kommunens beskrivning av att tomtplatsen omfattas av gräsmatta och trädgård, men inte det område som utgörs av naturmark.

Till ansökan om strandskyddsdispens för tillbyggnad bifogades bygglovsritningar för att förtydliga vilken utbyggnad som är planerad att göras. Utifrån ritningen har handläggaren hos Lidköpings kommun identifierat att strandskyddsdispens även behövs för fasadändring, och själv inkluderat det i sitt beslut. Fasadändringen det rör sig om är en förstoring av fönsteryta. Dock har ingen dialog sökts kring

fönstrens placering eller storlek. Som en följd av det självidentifierade behovet har kommunen även givit strandskyddsdispens för fasadändring. Dock har denna dispens för fasadändring bidragit till att införa villkor för dispensen i form av tomtplatsavgränsning med staket, mur eller häck — ett villkor som inte godtas. På fastigheten ligger två fritidshus som båda är att betrakta som huvudbyggnader. En mindre justering av fasaden på en huvudbyggnad är inte att betrakta vare sig som ett bygglovspliktigt ärende eller en justering som kräver strandskyddsdispens.

Fasadförändringen är så liten att den inte vare sig hindrar eller avhåller allmänheten från att använda ett tidigare tillgängligt område, och därmed påverkas inte syftet med strandskyddet. Det rör sig om en huvudbyggnad som är lagligen uppförd på 1920-talet och utbyggd på 1930-talet. Det rör sig inte om en förändring i byggnadens användning.

De två husen på fastigheten ligger tätt, med ca 10 meters mellanrum, och båda husen har stora fönsterpartier åt öster ned mot vattnet. I tillägg har ett av husen (det som inte är tänkt att byggas ut) en öppen veranda som vetter åt öster och åt norr. Den sammanlagda fönsterytan på fasaderna är i dagsläget ca 14,2 m². Fönstrens placering och den stora fönsterytan har naturligtvis en effekt på hemfridszonens storlek och till vilken utsträckning allmänheten finner området runt husen och ned mot vattnet allmänt tillgängligt. Efter tänkt fasadförändring på det högra huset blir den totala fönsterytan på fasaderna ca 16,8 m², dvs en utökning av den totala fönsterytan med 18 %. En sådan begränsad ändring vare sig kräver strandskyddsdispens eller bygglov. Det torde vara uppenbart för var och en att en sådan liten förändring i fönsteryta vare sig utökar hemfridszonen eller hindrar eller avhåller allmänheten från området utanför den hävdade tomtmarken i större utsträckning än vad som gällde tidigare — oavsett om tomtplatsen bestäms till den av Lidköping kommuns markerade plats, eller den som nu yrkas. Därmed påverkas heller inte syftet med strandskyddet.

Fasaden mot norr vetter mot grannens fastighet, E. Mellan huset och stranden på denna fastighet är det tät vegetation, vilket gör att huset inte är synligt rakt

norrifrån, medan det går att skymta från nordost. Det är även flera meters höjdskillnad mellan huset och stranden. Planen är att i fasaden ta upp ett nytt fönster, förstora två befintliga fönster, samt sätta fönster där det idag är en öppning i fasaden/farstukvist. Syftet med förstoring av fönstren är ökat ljusinsläpp i sovrum och badrum. Inte heller denna förändring är av större karaktär eller är en förändring i användandet av byggnaden. Givet husets placering på tomten, den täta vegetationen och höjdskillnaden mot stranden förändrar inte heller denna fasadförändring allmänhetens tillgång till ett tidigare tillgängligt område eller har en avhållande effekt. Därmed påverkas inte heller syftet med strandskyddet. Därför krävs vare sig strandskyddsdispens eller bygglov för åtgärden.

Lidköpings kommun har i sitt beslut om strandskyddsdispens för utbyggnad av fritidshuset ställt villkor i form av att tomtplatsavgränsning ska göras med staket, mur eller häck. Kommunen beskriver att en tomtplatsavgränsning är nödvändig för att den upplevda hemfridszonen inte ska utökas. Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer anses att en myndighet som enligt författning har rätt att medge undantag från ett förbud får förena ett för den sökande gynnande beslut med villkor. Villkoren måste dock ligga inom ramen för de syften som är grunden för förbudet, enligt exempelvis MÖD M 6607-16.

Ansökan om strandskyddsdispens gäller en utbyggnad av fritidshuset västerut, d.v.s. bort från vattnet. Villkoret som kommunen ställt är att tomtplatsavgränsning med staket, mur eller häck ska göras österut, dvs på andra sidan huset, respektive norrut. Det villkor som ställts att tomtplatsavgränsning ska göras med staket, mur eller häck, är orimligt eftersom det både går utanför syftet med den sökta dispensen och även innebär en försvårande omständighet vid nyttjande av tomten, underhåll av marken samt en kostnad att sätta upp och underhålla avgränsningen. I tillägg är detta prickad mark enligt områdesbestämmelser, där anläggning ej får ske utan detaljplan.

Kommunen har yttrat att villkoret för avgränsning öster om husen är nödvändig för att hemfridszonen ej ska utökas. Kommunen har yttrat att detta villkor, delvis, är

kopplat den fasadändring som planeras att utföras. Utbyggnaden går inte ens att se österifrån. Inte heller innebär utbyggnaden någon förändring av byggnadens användning. Ett villkor att sätta upp staket, mur eller häck öster om husen kan omöjligt anses vara ett krav för att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv.

Kommunen har yttrat att villkoret för avgränsning norr om huset är nödvändig för att hemfridszonen ej ska utökas. Kommunen har yttrat att detta villkor är kopplat både till den fasadändring som planeras att utföras samt utbyggnaden i sig. Baserat på befintlig hemfridszon, husets placering på fastigheten, den täta vegetation som finns på grannens tomt norr om huset, samt höjdskillnaden mot stranden, utgör vare sig fasadändring eller utbyggnad rimligen någon förändring i hur befintlig hemfridszon uppfattas. Därmed ändras heller inte förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv.

Höjdskillnaden mellan den högre belägna plana ytan och den fria passagen längs stranden utgör en tillräckligt god avgränsning av tomtplats för att inte hindra allmänhetens tillgång till området utanför tomtplatsen. I det alternativa yrkandet utgör gränsen mellan gräsmatta och naturmark en tillräckligt tydlig avgränsning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark-och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället, om det behövs. Tillgängligt bildmaterial och övrig utredning i målet är tillräckligt för att målet ska kunna avgöras utan att syn hålls.

Den fasadändring som åtgärden omfattar kommer att medföra en större fönsteryta vilket får anses ha en sådan avhållande verkan som är förbjuden enligt 7 kap. 15 § första stycket p. 2 miljöbalken. Domstolen instämmer därmed i underinstansernas bedömning om att åtgärden har varit dispenspliktig och att nämnden därmed har haft fog för att inbegripa den i sin prövning.

Mark- och miljödomstolen anser i likhet med nämnden att det varit påkallat att göra en tomtplatsbestämning av den samlade markanvändningen i samband med beviljande av strandskyddsdispens för tillbyggnaden.

Tomtplatsen är det område inom vilket markägaren kan hävda en privat zon. En bestämning av tomtplats gör det möjligt för fastighetsägaren att ta marken kring byggnaden i anspråk som tomt och innebär att ett område pekats ut som inte är allemansrättsligt tillgängligt. Den omständigheten att ett område inte omfattas av en tomtplatsbestämning innebär emellertid inte att marken är allemansrättsligt tillgänglig eller att den inte omfattas av den hemfridszon som normalt sett tillkommer ett bostadshus. Tomtplatsbestämningen är således inte ett avgörande av frågan om hur långt allemansrätten sträcker sig utan ett angivande av hur stor plats fastighetsägaren har rätt att ta i anspråk som tomt (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 26 juni 2012 mål M 1260-12).

Hur tomtplatsen ska bestämmas måste således bedömas från fall till fall. En av utgångspunkterna är att en tomt normalt inte ska sträcka sig ända till strandlinjen. Fastighetens storlek och form tillsammans med topografi, växtlighet och byggnaders placering är avgörande för bedömningen. En intresseavvägning måste även göras mellan enskilda och allmänna intressen.

Efter att ha tagit del av handlingarna i målet, däribland de bilder som finns, instämmer mark- och miljödomstolen i underinstansernas bedömning om att områdena utanför den beslutade tomtplatsavgränsningen inte kan anses tagna i anspråk sedan tidigare. Vad D.S. anfört i denna del föranleder således ingen annan bedömning.

Nämnden har förenat dispensen med villkor om att tomtplatsen ska avgränsas med staket, mur eller häck åt norr och öster.

Fasaderna mot norr och öster kommer genom den sökta åtgärden att få ett ökat antal fönster och en större fönsteryta vilket kan avhålla allmänheten från att vistas på en plats som är allemansrättsligt tillgänglig. Som en följd därav instämmer domstolen i underinstanserna om att det funnits ett behov av villkoret för att på så sätt säkerställa att allmänheten inte avhålls från området.

En intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken leder inte till någon annan bedömning avseende tomtplatsavgränsningens yta eller villkoret som förenats med dispensen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 14 juni 2021.

Vibeke Sylten

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Vibeke Sylten, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors. Föredragande har varit beredningsjuristen Fredrik Gustafsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Mark- och miljööverdomstolens beslutade tomtplats